

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת מרב מיכאלי

פ/2320/25

הצעת חוק העונשין (תיקון – הארכת התיישנות בעבירות מין שבוצעו במסגרת הנישואין), התשפ"ג–2023

הוספת סעיף 354 א.1. בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, אחרי סעיף 354 יבוא :

"סייג להתיישנות 354א. (א) בעבירות המנויות בסעיף זה, שנעשו בעירות מין במסגרת הנישואין, לא יבוא במניין חישוב תקופת המסגרת הנישואין ההתיישנות הזמן שבו היו בעלי הדין נשואים זה לזה; בנישואין שהוכרזו בדין בטלים מעיקרא או שהופקעו כדין, יראו את בעלי הדין לעניין סעיף זה כאילו היו נשואים זה לזה עד יום ההכרזה או עד יום ההפקעה.

(ב) ואלה העבירות :

- (1) אינוס – לפי סעיף 345 ;
- (2) מעשה סדום – לפי סעיף 347(ב);
- (3) מעשה מגונה – לפי סעיף 348(א), (ב) או (ג)."

דברי הסבר

אונס במסגרת הנישואין או אונס על ידי בן הזוג אינו דבר נדיר במערכות יחסים. מחקרים שונים מצביעים על כך כי אחת מכל שבע נשים נשואות עוברת אונס על ידי בן זוגה, וכי 84% מהנשים הסובלות מאלימות במשפחה גם נאנסות על ידי בן זוגן. עם זאת, מדובר בתופעה שאינה מדווחת, ומבין סוגי הפגיעה המינית השונים אונס בין בני זוג הוא התופעה הפחות מדווחת מכולם. בהגשת תלונה על פגיעה מינית קיימים קשיים אובייקטיביים המקשים על הגשת התלונה. נפגעות ונפגעי עבירות מין רבים חושפים לראשונה את דבר הפגיעה שנים רבות אחרי שאירעה, בשל תחושת

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

אשמה, בושה וחשש מהאשמה חברתית. מדובר בתחושות אופייניות לנפגעי עבירות מין וייחודיות להם. כמו כן, השלכות הטראומה שיוצרת הפגיעה המינית מקשות עוד יותר על הגשת תלונה. כך, רוב הנפגעות והנפגעים מאונס ותקיפה מינית מגיבים בתסמינים של היזכרויות פולשניות חוזרות ונשנות של הפגיעה המינית ומצוקה נפשית עזה בתגובה לכל מה שמזכיר או מסמל את האונס או את התוקף. לפיכך, נוצרת תגובה רגשית של קהות ומאמץ להימנע ממצבים, מפעילויות, ממחשבות ומרגשות הקשורים בתקיפה המינית. כך, כשמתקיים מנגנון פוסט טראומטי זה, יש קושי מיוחד בהגשת תלונה בגין הפגיעה המינית.

בכל הנוגע לעבירות מין שבוצעו במסגרת הנישואין ניתן להצביע על קושי מיוחד להתלונן. הרגישות המיוחדת שבמערכת יחסים בין בני זוג המורכבת מרבדים רגשיים רבים ושונים, החיכוך היומיומי, המגע התמידי, השהות המשותפת תחת קורת גג אחת וקיום יחסי מין כחלק אינטגרלי מחיי הנישואין, יוצרים מערכת יחסים מורכבת, רגישה, שברירית, הפכפכה, רווית קשיים, מתחים, מריבות, התפייסויות, עליות ומורדות, העלולים לטשטש את הגבול בין הסכמה לסירוב. נוסף על כך, הפחד מפני הפוגע גם הוא מובהק יותר כאשר מדובר בבן זוג, ובפרט כשהפגיעה המינית היא חלק ממערכת יחסים אלימה בין בני הזוג. על פי רוב, רק כאשר הקורבן מבודדת מבן זוגה הפוגע, וזאת רק לאחר סיום הנישואין, היא תוכל להביא את עצמה להתלונן על הפגיעה בה. מיעוט התלונות כיום מצביע באופן מובהק על קושי זה.

לאור כל זאת, מוצע לתקן את חוק העונשין, התשל"ז-1977, ולקבוע כי חישוב תקופת ההתיישנות לגבי עבירות מין – אינוס, מעשה סדום ומעשה מגונה – בתוך הנישואין, יחל רק מהרגע בו בני הזוג אינם נמצאים יותר בקשר זוגי של נישואין. יש לציין כי ההסדר כבר קיים במשפט האזרחי, ובהצעת חוק זו מוצע להחילו גם במשפט הפלילי.

הצעת חוק זו נוסחה בסיוע איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בישראל. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/24/1049) ועל ידי חברת הכנסת מיכל רוזין (פ/24/2344).

הצעת החוק זהה לפ/24/2344 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ב בשבט התשפ"ג (13.02.2023)